

معاون پژوهش و فناوری واحد قزوین در گفت وگو با «فرهنگستان» مطرح کرد

قراردادهای برون دانشگاهی در گرو اجرای پایدار طرح پایش

ما در واحد قزوین خواهد شد.

نحوه حضور واحد قزوین در نظام موضوعات چگونه خواهد بود؟

پایش، رویکرد درست و مناسبی است که باعث می شود پایان نامه های ما هدفمند شوند. جمعیت دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی، یک جمعیت قابل توجهی است و اگر این جمعیت متمرکز شوند و روی موضوعات خاص کار کنند، قطعاً خروجی های مهمی از آن به دست می آید و از دوباره کاری و موازی کاری های پژوهشی پرهیز خواهد شد. همچنین استادان و اعضای هیات علمی از دستاوردهای علمی و نتایج فعالیت های یکدیگر باخبر می شوند، وقتی نظام موضوعات مطرح می شود و سامانه ای هم در اختیار آن قرار می گیرید، همه واحدهای دانشگاهی و دانشجویان و استادان، همکاری درستی باهم خواهند داشت و موضوعات به صورت دسته بندی شده و منظم در اختیار همه قرار می گیرد که نتیجه آن این است که ایجاد هم افزایی می کند و یک فعالیت شبکه ای صحیح شکل می گیرد. لذا این شبکه بین محققان و دانشجویان، بسیار شربخش خواهد بود. خود واحد قزوین هم در نظام موضوعات حضور دارد. در حال حاضر ما درگیر تنظیم نظام موضوعات رباتیک دریایی هستیم، چون این مهم را به واحد قزوین محول کرده اند.

درباره ربات دریایی بیشتر توضیح دهید.

همان طور که اطلاع دارید، اعضای هیات علمی و محققان دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین، سابقه و تخصص طولانی ای در موضوع رباتیک دارند و بهنجوی این واحد دانشگاهی، قطب رباتیک در دانشگاه آزاد اسلامی است. از سوی دیگر در دانشگاه آزاد اسلامی یک میز توسعه ای با عنوان میز توسعه دریا شکل گرفته که هدف اصلی آن تدوین نظام موضوعاتی است که مرتبط با بحث دریا و صنایع دریایی است و زیرشاخه های مختلفی در دانشگاه های ساحلی دارد؛ اینجا میا بحث مختلفی مثل سیلات، آبریان دریایی و... مطرح است، اما در بخش صنعتی، بحث رباتیک دریایی که این به لازمه ساخت ربات هایی که در دریا کاربرد دارند، برمی گردد؛ یعنی برای رصد دریایی، حرکت به عمق دریا و... اهمیت دارند.

افق طرح پایش را در واحد قزوین و در مجموعه دانشگاه آزاد اسلامی چطور می بینید؟

پایش باعث نظام مند کردن تحقیقات دانشگاهی می شود. چون تحقیقاتی که قبلاً انجام می شد، در جهات مختلفی بوده و یک سو نبود؛ الان با این طرح می توان با رصد فعالیت های پژوهشی، این اقدامات را جهت مند کرد. همچنین وقتی بحث سامانه نظام موضوعات مطرح می شود؛ همه محققان به صورت بروز با همه عناوین پژوهشی آشنا می شوند. از آنجا که دیتاها و داده ها بسیار ارزشمند هستند؛ طرح پایش مشخص می کند چه موضوعاتی توسط چه پژوهشگرانی انجام می شود، این مساله حتی به خود تصمیم گیران دانشگاه هم کمک می کند تا از پتانسیل های موجود میان اعضای هیات علمی و دانشجویان بیشتر آگاهی پیدا کرده، نقاط ضعف و قدرت را شناسایی کنند. این شناسایی، قطعاً به خروجی های مناسبتری منجر می شود و از این طریق دانشگاه می تواند در بخش های تخصصی کشور عرض اندام و قابلیت های خود را بهتر عرضه کند. بنابراین هم در واحد قزوین و هم در کل کشور، در واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی می توانیم امید داشته باشیم که با طرح «پایش» به دستاوردهای بهتری در عرصه دانش، تجاری سازی، قراردادهای برون دانشگاهی و درآمدزایی دست پیدا کنیم.

شوند. با درخصوص طرح های برون دانشگاهی، بخش ارتباط با صنعت ما بسیار فعال شده و جلسات متعددی با ارگان های دولتی و غیردولتی برگزار می کنند. بهر حال در استان قزوین شهرک های صنعتی زیادی حضور دارند که می توانند در این مسیر با دانشگاه همکاری داشته باشند. همچنین در دانشکده های ما گروه های علمی مختلفی تشکیل شده است تا طرح های برون دانشگاهی به آنها واگذار شود و اقدام عملی در این زمینه با جدیت بیشتری صورت بگیرد. در این مسیر قسمتی از پروپوزال های لازم را خود بخش ارتباط با صنعت دانشگاه تهیه کرده و برعهده گرفته است و بخشی هم در گروه های علمی انجام می شود؛ بنابراین یک سری از اقدامات در حال انجام است که کمک می کند با قدرت بیشتر و کیفیت بالاتری در طرح پایش، حضور داشته باشیم.

آیا عملکرد واحد شما در حوزه تجاری سازی محصولات و ثبت اختراعات قابل قبول است؟ آیا می توان با تکیه بر این اقدامات به تولید ثروت از دانش در این دانشگاه امیدوار بود؟

قبل از اینکه به این سوال شما پاسخ بدهم باید عرض کنم بدون حمایت و رصد و پایش، دستیابی به فعالیت های کیفی امکان پذیر نیست، اما در حوزه ثبت اختراعات ما فعالیت های زیادی را انجام داده ایم. اخیراً محققان دانشگاه آزاد اسلامی قزوین دستگاهی را برای اندازه گیری «یون کلر در بتن» اختراع کرده اند. این دستگاه تجاری سازی شده و ما حتی به سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی هم اعلام کرده ایم و از جانب این سازمان به همه واحدها اعلام شده است که اگر قرار باشد خریدی انجام شود، از این نمونه تهیه کنند. همچنین شرکت های مرکز رشد ما هم فعال هستند. یکی از شرکت های دانش بنیان اعضای هیات علمی ما رباتی را برای دوشرکت صنایع غذایی ساخته است. این محصول در صنایع بسته بندی غذایی کاربرد مهمی دارد که قطعاً با استقبال بخش صنعت مواجه خواهد شد. دانشگاه هم البته در این محصول سهام دارد و منافع دانشگاه هم در آن پیش بینی شده است. در حقیقت حمایت دانشگاه از این اعضای هیات علمی موجب شد این شرکت دانش بنیان ثبت شود و محصول آن هم امروز تجاری سازی شده است. ما در حال حاضر ۱۵ واحد فناور داریم که در مرکز رشد دانشگاه فعالیت می کنند. در تالاشیم که محصولات اینها را ارائه دهیم و برای آنها قراردادهای مختلفی را منعقد کنیم. الان یکی از شرکت های مرکز رشد ما درخصوص پیاده سازی رصدهای شهری فعالیت دارد، در حال حاضر با شرکت های شهرک های استان قزوین قرارداد همکاری دارند تا رصدها شهرک صنعتی قزوین را پیاده سازی کنند؛ این اقدام هم حتماً منجر به درآمد سازی برای دانشگاه و محققان

دانشگاه آزاد اسلامی قزوین، با چه کیفیتی در طرح پایش حضور خواهد داشت و چه اقداماتی در این راستا در این واحد دانشگاهی انجام می شود؟

از ابتدای سال که این برنامه عملیاتی به ما رسید، رصد ماهیانه خود را که در بحث پژوهش داشتیم، گسترده تر کرده و بخش هایی را که بیشتر با عملکرد سال گذشته متفاوت بود، محقق کردیم. مثلاً در بحث مقالات، طرح های پژوهشی را به استادان تحویل دادیم تا برای افزایش میزان مقالات ISI ترغیب

دانشگاه آزاد اسلامی قزوین یکی از واحدهای فعال در تولید علم و اختراعات است. به گفته مرتضی موسی خانی، رئیس این واحد دانشگاهی، ماموریت این دانشگاه شامل توسعه کامل منابع انسانی و ارتقای سطح دانش برای رسیدن به زندگی صلح آمیز و بهتر است. چشم انداز آن نیز، تبدیل شدن به یکی از دانشگاه های بین المللی با اعتبار بالا میان دانشگاه های بین المللی است که برخورداری از اعتبار بالا میان دانشگاه های بین المللی در آن سال، نتیجه مستقیم این چشم انداز خواهد بود. واحد قزوین با دارا بودن کادر علمی مجرب به خصوص اعضای هیات علمی شناخته شده و کاردان در حوزه های مختلف علمی، امروز به عنوان قطب رباتیک کشور شناخته می شود. در این راستا کسب مقام های مختلف ملی و بین المللی و ثبت اختراعات گوناگون، نشان از پیشرفت شگرف این دانشگاه در بحث «رباتیک» دارد. این دانشگاه هم در کنار دیگر واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی در طرح «پایش» حضور موثر و جدی خواهد داشت. برای بررسی کیفیت ونحوه حضور این واحد در این طرح و اقدامات صورت گرفته با فرید فخرآبادی، معاون پژوهش و فناوری و استادیار گروه مکانیک این دانشگاه به گفت وگو نشستیم که در ادامه می خوانید.

جایگاه اهمیت «طرح» پایش را در عرصه های پژوهشی کشور چگونه ارزیابی می کنید؟

به نظر بنده طرح پایش، طرح مهم و کارگشایی است. چون زمانی که پارامترهای پژوهشی به درستی رصد نشوند؛ با توجه به اینکه پژوهش، عرصه گسترده ای است، ممکن است بخش های مهمی از آن مغفول بماند. لذا «پایش» باعث می شود با پارامترهایی که تشخیص داده شده و با موظفی هایی که برای واحدها تعیین کرده اند، هر دانشگاهی بتواند عملکرد خود را در عرصه پژوهش ارزیابی کند و نقاط ضعف و قدرت خود را بهتر بشناسد. وقتی نقاط ضعف شناسایی شد، برای رفع آن آسیبها و مشکلات، به صورت جدی اقدام خواهد شد.

چه آسیب هایی ممکن است در مسیر تحقق بهتر «پایش» وجود داشته باشد و برای جلوگیری از این آسیبها، چه اقداماتی باید صورت بگیرد؟

آسیب مهمی که در پایش ممکن است وجود داشته باشد- چون تقریباً سال اولی است که این طرح عملیاتی شده است- این است که یک سری پارامترها درست مشخص نشده اند و این باعث می شود واحد دانشگاهی نتواند به عدد تعیین شده در فعالیت های برون دانشگاهی خود برسد. به عنوان مثال شاخص طرح های برون دانشگاهی و قراردادهای ارتباط با بخش صنعت، اگر به صورت دقیق رصد شود؛ اینکه در سال های گذشته، واحدهای مختلف تا چه مبلغی طرح برون دانشگاهی داشته اند، خیلی کارگشا خواهد بود؛ چون در بعضی واحدها، عددی را تعیین کرده اند که رسیدن به آن شدنی نیست. وقتی این عدد بالا تعیین شود، ممکن است در روند کار ایجاد دلسردی کند و در دل مسئولان واحد این شبهه ایجاد شود که شاید نتوانند به آن عدد تعیین شده دست پیدا کنند، پس لازم است شاخص ها به صورت دقیق تعیین شوند. با همین طور در تعداد مقالات ISI که برای واحد قزوین تعیین شده بود، تعداد پایین بود، در صورتی که توانایی واحد بیشتر بود. بنابراین حتی وقتی سقف عدد تعیین شده از توان واحد دانشگاهی پایین تر باشد، باید با ایجاد دلسردی می کند،

اتاق خبر پایش

افزایش سقف اعتبارات سرمایه گذاری دانش بنیان

مجوز افزایش سقف اعتبارات سرمایه گذاری دانش بنیان اخذ شده و در حمایت از واحدهای فناور تسریع به عمل می آید. مجید بلباسی، معاون پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی استان تهران با اعلام این مطلب به آنا گفت: «استفاده از ظرفیت های دانش بنیان یکی از ضرورت های دانشگاه آزاد اسلامی به شمار رفته و به صورت کلی با ترسیم نقشه راه علمی دانشگاه ها، باید اقتصاد را از حالت تک قطبی خارج کنیم و برپایه اقتصاد دانش بنیان قرار بدهیم.» معاون پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی در استان تهران، ادامه داد: «یکی از روش های استفاده از ظرفیت های علمی دانشگاه آزاد اسلامی، فضاهای مراکز رشد و شرکت های دانش بنیان است که با ارائه محصولات مبتنی بر دانش و محصولات علمی، می توان اقتصاد را بر مبنای اقتصاد دانش بنیان راهبری کرد.» بلباسی افزود: «واحدهای دانشگاهی در این میان نقش بسزایی دارند، به ویژه مجموعه بزرگ دانشگاه آزاد اسلامی واحدهای بسیاری دارد و همچنین مراکز تحقیقاتی و مراکز رشد بسیار خوبی در این بستر مهیاست.»

تلاش برای ایجاد امنیت غذایی در واحد لاهیجان

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان و سپاهکل گفت: «تلاش های زیادی برای بالا بردن امنیت مواد غذایی؛ با توجه به زیست بوم گیلان، در دانشگاه لاهیجان در حال انجام است.» سیروس بیدریغ با اعلام این مطلب در نشست تخصصی سیستم هوشمند ارزیابی کیفی برگ سبز چای در دانشگاه آزاد اسلامی لاهیجان، گفت: «چای محصول استراتژیک گیلان است. به همین دلیل اساتید، کارکنان و دانشجویان این دانشگاه در حال انجام پژوهش روی محصولات سیلانی و کشاورزی هستند و در زمینه توسعه چای حتماً نهاد تحقیقاتی و حمایتی مربوط به چای باید به دانشگاه آزاد اسلامی لاهیجان کمک کند.» او توانمندی دانشگاه آزاد اسلامی در توسعه ملی چای را مهم دانست و اضافه کرد: «تعداد بالای واحدها، اساتید، کارکنان، دانشجویان در سراسر کشور مزیتی است که می توان با بهره گیری از آن بسیاری از مشکلات جامعه را حل کرد.»

انجام امور پایان نامه ها در سامانه پژوهشیار

حامد زارعی، رئیس واحد ورامین و پیشوا در کارگاه آشنایی با سامانه پژوهشیار این واحد، به مکانیزه شدن روند انجام فعالیت های پژوهشی اعم از پایان نامه ها و ثبت طرح های پژوهشی اشاره کرد و گفت: «یکی از برنامه های مهم حوزه

پژوهشی دانشگاه، سازمان دهی و یکپارچه سازی فعالیت های پژوهشی است که این رسالت برای سهولت در انجام امور پژوهشی پیاده سازی و اجرایی شده است.» او بر لزوم آشنایی اعضای هیات علمی و دانشجویان با این سامانه تأکید کرد و افزود: «امور پایان نامه شامل ثبت پروپوزال دانشجویان، داوری پروپوزال، ارسال به استادان راهنما و مشاور، بررسی و تصویب در شورای پژوهش، دریافت کد اخلاق و کد پایان نامه به صورت مکانیزه در سامانه پژوهشیار انجام می شود.» رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد ورامین و پیشوا تأکید کرد: «فعالیت های مربوط به طرح های پژوهشی، نظارت آنلاین بر اجرای یک پایان نامه و دسترسی آسان به بانک های اطلاعاتی از این طریق محقق می شود.»

دیدگاه

تلاش برای همکاری واقعی بین صنعت و دانشگاه

زهره جعفری آذر

سرپرست دانشکده داروسازی واحد علوم دارویی

پژوهش هایی که تا امروز در قالب پایان نامه ها و پژوهش های مختلف توسط اعضای هیات علمی و دانشجویان و محققان ما انجام شده، جهت دهی خاصی نداشته و هرکس براساس تخصصی که داشته در مباحث مختلف کار کرده است. به نظر بنده اگر در فعالیت های پژوهشی، کار تیمی وجود نداشته باشد و اقدامات در یک خط مشخص، از اول تا آخر پیش نرود؛ نتیجه این است که مثلاً در بحث پایان نامه ها، یک پایان نامه دانشجویی صرفاً به عنوان یک اثر در کتابخانه ها نگهداری می شود که بعدها اگر کسی بخواهد تحقیق کند، از اطلاعات آن استفاده می کند. درحقیقت در طول این سال ها، وقت و هزینه های زیادی برای این پایان نامه ها صرف شده ولی اکثر آنها بلااستفاده هستند و خیلی وقت ها مشکل و مساله ای را هم حل نمی کنند؛ معدودند پایان نامه هایی که به خصوص در رشته های خود ما در صنعت داروسازی و درمان و سلامت دارو موثر باشند که امیدواریم با اجرایی شدن طرح پایش از این آسیب ها فاصله بگیریم.

تشکیل کارگروه های تخصصی

وقتی این طرح از سوی ریاست محترم دانشگاه آزاد اسلامی پیشنهاد و در ادامه عملیاتی شد، ما هم در جلسات مختلفی که به همراه اعضای هیات علمی دانشکده داروسازی در آن حضور داشتیم، کارگروه های تخصصی ای را تشکیل دادیم و زمینه های مرتبط با رشته داروسازی - که رشته وسیعی هم هست- را به دقت بررسی کردیم. در این جلسات، موضوعاتی چون شیمی دارویی، فارماکولوژی، سم شناسی دارو و عوارض آن، اینکه به چه شکلی داروها باید ساخته شوند و در بدن انسان با ورود دارو چه اتفاقاتی می افتد، تداخل های دارویی و... را مشخص کردیم. این موضوعات در حقیقت، عمده زمینه های فعالیت هایی است که باید پایان نامه های دانشجویان ما براساس آنها تالیف و ارائه شوند که به مدد طرح پایش ان شاء الله عملی خواهند شد. با این توضیح کاملاً روشن می شود که پایش موجب جهت دهی به پایان نامه ها می شود، به خصوص اینکه دانشگاه های پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی هم جمعیت شده اند و یک سال و اندی از جمعیت آنها می گذرد. این فرصتی است تا هشت دانشکده جمعیت شده با هم به بهترین وجه فعالیت و از امکانات هم استفاده کنند. البته این امکانات فقط شامل تجهیزات دستگاهی نیست بلکه شامل سرمایه های دانشگاه، یعنی اعضای هیات علمی و دانشجویان و سامان دهی همه فعالیت های علمی به صورت جهت دار است.

نظام موضوعات پایان نامه ها تدوین شده است

ما در حال حاضر با واحد تهران غرب هم تفاهنامه همکاری داریم. این واحد دانشگاهی هم رشته های مختلف و هم قابلیت های فراوانی دارد که ما از آنها برخوردار نبودیم. هم اکنون نظام موضوعات پایان نامه ها را به صورت دفترچه هایی تنظیم کرده ایم و هفته گذشته هم در این باره جلسه ای در شورای پژوهشی دانشگاه داشتیم و بنا داریم استادان و دانشجویان را در قالب یک همایش و گردهمایی علمی در دانشکده داروسازی با این نظام موضوعات بیشتر آشنا کنیم. این فعالیت ها باعث می شود همه پژوهشگران را به این سمت سوق دهیم که بتوانند در قالب این پایان نامه ها، دردی از دردهای جامعه را درمان کنند و اینکه اعضای هیات علمی و محققان با سمت و سوی درستی کار کنند تا جامعه هم از دستاوردهای علمی و پژوهشی ما به بهترین وجه ممکن استفاده کند. علاقه مند همین جا به این نکته اشاره کنم که در حال حاضر در ارتباط با صنعت، تبلیغات زیادی در دانشگاه ها صورت گرفته و درباره اهمیت و ضرورت آن دائماً صحبت می کنند، اما در عمل شاهد هستیم که اقدامات خاصی در این حوزه صورت نمی گیرد؛ به مدد طرح پایش این امید وجود دارد که همکاری واقعی بین صنعت و دانشگاه هم عملیاتی شود.

اعضای هیات علمی ما همواره در کارگروه تخصصی نظام موضوعات داروسازی شرکت داشتند و البته کماتان هم حضور فعالی دارند، در خود دانشکده هم همفکری های لازم را انجام داده و در راستای تنظیم نظام موضوعات، موضوعات مختلفی را پیشنهاد داده اند که همه پیشنهادها مورد بررسی قرار گرفته و این روند با نظم و ترتیب خاصی در حال انجام است. وظایف هرکدام از دانشکده های ما تقسیم بندی شده و هفته گذشته هم جلسه ای برگزار شد که براساس آن از ترم آینده، نظام موضوعات را برای دانشجویان مطرح می کنیم و به استادان هم معرفی خواهیم کرد. براین اساس دانشجویانی که قرار است پایان نامه خود را تالیف کنند، در چارچوب این موضوعات اقدام خواهند کرد. همچنین استادان هم در کارهای تحقیقاتی خود با توجه به این نظام موضوعات و از میان موضوعات پیشنهاد شده و مرتبط با رشته خودشان، فعالیت های خود را انجام خواهند داد.

سخن آخر

آنچه اهمیت دارد، این است که در راستای پایش، بین گروه های آموزشی دانشگاه و البته دانشکده ها، همکاری بین گروهی و بین دانشکده ای ایجاد می شود، روابط بین رشته ای هم در این مسیر به وجود می آید که قطعاً تأثیر زیادی در پیشرفت علمی مجموعه دانشگاه خواهد داشت. ارتباط بین داروسازی و رشته های دیگر بسیار مهم است تا بتوانیم با کمک همدیگر کار را پیش ببریم، البته صنایع ما هم می شود. رئیس دانشگاه آزاد اسلامی واحد حوزه پزشکی، رشته مهندسی پزشکی داریم که همکاری این رشته با بخش صنعت، قطعاً تأثیرات فراوانی در پیشرفت این عرصه در بر خواهد داشت.